

Biskop Atle Sommerfeldt:

Preken ved Egil Hovlands Pilegrimsmesse

Fredrikstad Domkirke 11.oktober 2015

Jes 43,1-3a / Hebr 11,11-13 / Joh 14,1-6

Pilegrimsmessen vi nå feirer har sitt utgangspunkt i at vi er et folk på vandring i et landskap preget av uro, bekymring og nød. I et glanset norsk velferds- og forbrukersamfunn kan dette synes langt fra virkeligheten. Livsmålet om størst mulig lykke synes å ligge nær, for de fleste. I det offentlige rom er livslykke karakterisert med kropper i motedesigneres bilde, de riktige klærne og mange penger.

Men midt i verdens rikeste og fremste velferdssamfunn ser vi at dette glansede bildet slår sprekker. Livsveien er slett ikke en vel-designet motorvei der alle hindringer er jevnet ut og overvunnet av planlegging, ingeniørkunst og politiske beslutninger. En hver er sin egen lykkes smed, er kravet som blir stilt. Da blir prestasjonspresset og behovet for en sminket overflate stort.

I går markerte vi Verdensdagen for psykisk helse under overskriften «Kast maskene». 15-årige Sara Sofie Haukås forteller at hun kjenner stadig flere som sliter psykisk fordi de føler de må være perfekte. «Et feilfritt ansikt. En perfekt kropp. Flat mage». Det møter ungdom på sosiale medier hver eneste dag. Og det skaper et press som gjør at mange unge gråter seg i søvn, sier hun (bloggen «Happii»).

13 % av arbeidsstyrken i Fredrikstad er uføretrygdet. Uførhet betyr at en ikke lenger ikke kan gå på jobb og lett blir sittende inne. «Når du føler deg innestengt, ligger depresjonen og sosialangsten på lur» sier Kai Ståle Straumnes til Fredriksstad Blad (27.11.2014).

Bak fasadene lever mennesker med vold og trussel om vold. Kari Omvik ved Krisesenteret her i Fredrikstad skriver at i 2014 hadde tre fulle skoleklasser med barn hatt behov for beskyttelse mot vold og trusler om vold. «Mange av barna gir uttrykk for at de ikke har tro på endring og at fremtiden kjennes håpløs ut» (Fredriksstad Blad 30.12.2014), ikke minst fordi smerten bæres i skjul og ensomhet.

Forfatteren og journalisten Jakob Arvola skrev på sin blogg at han var voksen, men ikke lykkelig. Det ble lest 100.000 ganger i løpet av 2 dager, og han ble nedrent av takknemlige ungdommer. Han langet ut mot lykkebesatte voksne som har en kolerisk trang til å gjøre seg populær med en redigert utgave av livet på sosiale medier og som gjorde hans egen depresjon enda tyngre å bære.

Målet om lykke blir til et krav om lykke.

Fredag fikk jeg melding fra Frank Yousif, styreleder i Den assyriske menigheten St. Mary, som bl.a. er regelmessig i Glemmen kirke, at ISIS har henrettet tre assyriske kristne i Hasaka-området i Syria. De var del av en gruppe på flere hundre som ble kidnappet i februar i år. Det er dette de fleste flykter fra som nå skal registres i den gamle Smartklubben i Råde.

Kaster vi masken ser vi at Pilegrimsmessens beskrivelse av livsvandringens virkelighet fortsatt treffer menneskenes livsvandring også i vår tid, 35 år etter at den ble skrevet.

Fornuften baserer seg på det vi vet. Det vi vet er at vår livsvandring skjer mellom to faste punkter: Vi ble født og vi skal dø. Mellom disse to punktene, hver av dem like ugjenkallelige, går livsveien vår.

Den har mye skjønnhet og glede. Men den glinsede forsiden har en bakside når maskene kastes. Døden er ikke bare en virkelighet langt der fremme. Tegnene på døden og dødskreftenes lange skygger er nærværende og reelt tilstede i vår hverdag, her og nå. Den er ikke bare langt der fremme.

Verdensdagen for psykisk helse viser oss at selv ikke teknologien, pengene, vitenskapen, politikken og fornuften makter å overvinne tegnene på at vi hele tiden vandrer i dødsskyggenes dal.

Finnes det en annen vei vi kan gå som har et annet livsmål enn døden?

«La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg! Jeg er veien, sannheten og livet!», kommer Jesus til oss og sier i dag.

Og han fortsetter: «Jeg vil gå og gjøre i stand et sted for dere og så vil jeg komme tilbake og ta dere til meg». Jesus viser oss **sin vei** som gir oss et vandringsmål som er annerledes enn det denne verden byr oss. Veien er den samme, men den er lengre og har et annet mål.

Jesus vet når han sier dette til disiplene at han står foran sin egen kamp med dødskreftene, i ham og rundt ham. Lukas forteller at Jesus selv ble så grepet av dødsangst i Getsemane at svetten ble til blodsdråper. Markus forteller at Jesus under torturen på korset ropte at Gud har forlatt ham. Jesu vei er ikke en vei uten kamp mot ondskap, lidelse og død. Også Jesusveien går fra fødsel til død.

Jesus viste oss at Gud er med oss inn i de mørkeste erfaringene vi gjør oss der Guds tilstedeværelse som livets giver og opprettholder er nesten umulig å få øye på. Men når vi følger Jesu egen vei ser vi at Jesus selv også har vært der. Derfor kan vi ha tillit til **sannheten** i at Jesus ledsager oss når vi ser og vet og selv erfarer dødskreftenes skygger inn i vår tid og våre liv. Jesus viser oss at det er sant at dette er erfaringer kjent av Gud. Erfaring av lidelse og nød er derfor ikke tegn på Guds fravær, men veien Gud alltid kjenner som sin egen og derfor aldri vil slippe oss.

Fornuftens vei stopper ved døden og korset. Men Jesu vei stopper ikke der. Jesus brøt igjennom dødens grense og beseiret dødskreftenes makt ved å komme tilbake som den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. Jesu oppstandelse gjorde Guds seier over dødskreftene, til vår seier. Jesus åpnet veien inn til Guds herlighet for menneskene og ble til **liv** for alle.

Jesu veien er ikke en annen vei enn veien fra fødsel til død, men veien er lenger og har et annet mål.

«Frykt ikke», sa Gud til Jesaja og Israelsfolket, «jeg har løst deg ut, jeg har kalt deg ved navn, du er min. Går du gjennom vann er jeg med deg, gjennom elver skal de ikke rive deg bort.» Det

er denne reisen gjennom elver og vann Gud gir oss som tegn på at **Jesus kommer tilbake**, slik han lovet, og tar oss til seg gjennom døden til livet.

Dåpen er tegnet på Jesu gjenkomst i vår verden og vår hverdag. Vår pilegrimsvandring er en vandring fra liv til død sammen med alle mennesker. Men ved Guds nåde er vi gitt Jesus som en dør som åpner seg for oss ved dødens grense. Livsveien vår går fra dåpen gjennom døden til evig liv i Guds fullkomne nærhet.

Alle forestillinger om at Guds fremtidsløfte frigjør oss fra dødskreftene i verden, er falske profeters tale. Tvert om er vårt oppdrag på veien til Guds nærhet å ledsage alle som strever og har tungt å bære slik at de kan få erfare Den oppstandnes livskraft i sine liv.

Som oppstanden viste Jesus seg i mange skikkelser. Han var gartneren som Maria gjenkjente på røsten, han var samtalepartneren som Emmausvandrerne gjenkjente da han brøt brødet, kokken på stranden da de kom hjem fra fiske, han var ledsageren i tvilen for Thomas som fikk kjenne på korsmerkene, og den mektige og oversanselige røsten Paulus møtte i Syria. I vår virkelighet viser den oppstandne seg hele tiden der kjærlighet, gjestfrihet, omsorg og inkludering bryter igjennom og reiser mennesker opp av fortvilelse og nød. I mange skikkelser kan vi se den Oppstandnes tegn på at livet vil beseire døden, også for hver enkelt av oss.

Så kan vel noen hver av oss undres over hvor god plass er det egentlig i Guds nærhet? Det er nok av eksempler i nær og fjern fortid på mennesker som stiller seg opp i kirkens hus, slår seg på brystet og ønsker at alle blir slik som dem med samme åndelige utseende og erfaringer i et slags kristenhetens fellesskap av rene og pene og velklede åndelige mennesker.

Men slik tegner ikke Jesus Guds nærhet. I Guds hus er det mange rom, sier han i dag. Andre ganger sier han at i Guds nærhet er det et stort gjestebud der alt slags folk inviteres, med rom for mangfold og ulikhet. Slik den oppstandne viste seg på mange måter, skal vi få være forskjellige og mangfoldige. I Guds nærhet er det Gud som definerer rommet og takhøyden, intet religiøst eller verdslig lederskap bestemmer hvem som er inkludert og hvem som er ekskludert.

Gud måtte til for å skape disse rommene og sørge for at veien ikke blir stengt av menneskers påfunn og regler. Derfor er Jesus veien til Guds nærhet, bare Gud selv kunne åpne den og holde den åpen. Den oppstandnes tegn kan vi se mange steder der livet bryter igjennom dødsskyggene.

Her i kirkerommet kommer Jesus til oss i den korsfestede og oppstandnes legeme og blod, i brød og vin. Her kan vi være trygge på at den oppstandne kommer og inviterer oss til sitt gjestebud.

Vær da velkommen til en forsmak på den himmelske gjestebudet og motta den korsfestede og oppstandnes legeme og blod, til liv og salighet.

Da brytes dødens skygger av fremtidens lys, og gir støtte på vår pilegrimsvandring til et liv hos Gud, uten ende.